

ER-03 (HU)

Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum (Gödöllői-dombság)

magterület: 44.5 ha; védőzóna: 111.0 ha; összes terület: 155.5 ha

kapcsolat: Horváth Ferenc (MTA ÖK) , MTA ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet

A beküldés/aktualizálás ideje: : 2017-12-14

Északi-középhegység erdőgazdasági tájcsoport

Pilisi Parkerdő Zrt. ; Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Változástörténet:

- 2017-ben ellenőriztük a kerítést és a terület vadmentességét (SZIE vadgazda terepgyakorlat)
- 2016-ban felmértük a 2014 decemberi jégtörés mértékét és mintázatát
- 2014 decemberben ónos eső, jégtörés érte a terület magasabb részeit
- 2011/13-ban elkészült az ER HTV alapállapot felmérés
- 2010/11-ben a Valkói Erdészeti megépíti a magterületet is magába foglaló vadkizáró kerítést
- 2009-ben a DINPI megalapozott javaslatot terjesztett elő a magterület bővítésére
- Erdőrezervátummá a 14/2000. KöM rendelet nyilvánítja (MK 2000/66: 4068-4072.)

Leírás:

2017

Egy SZIE Vadgazda terepgyakorlat keretében hallgatók bejárták a területet: a bekerített terület vadmentes, a cserje- és újulati szint regenerálódik; a kerítés ép, de egyes szakaszokon kisebb rádőlések vannak a Hatvanas-oldal, Panoráma-út felőli részen; szarvasok beugrási nyomai (behajló kerítés, kerítés melletti nyomok) láthatók; idei szarvas agancsverés nyomokat, továbbá szarvas és vaddisznó hullatékot találtunk; a cserje- és újulati szint nem rágott, a lehullott makkot nem szedte fel vad, a dagonyázó helyek szárazak, ill. régebb óta használaton kívül vannak; több kotorékot és friss borz csapást, latrina/ürüléket is találtak a területen. A kerítés továbbra is jól betölti tervezett vadkizáró funkcióját (de kis mértékben "átjárható"), kisebb karbantartás szükséges.

2016

Az erdőkép főként az évszázadokon át tartó erdei legeltetés, majd a vadászati érdekeknek alárendelt erdőgazdálkodás következménye. 100 évesnél idősebb erdők már szinte csak a rezervátum területén maradtak fenn. A jelenleg hatályosnál kedvezőbb területmódosító javaslat született 2009-ben, majd az erdészeti (pályázati forrásból) elkészítette a kibővített magterületet is magába foglaló vadvédelmi kerítést. A területet 2014-re fokozatosan mentesítették a nagyvadtól. A vadkizáró kerítés hatásának követése érdekében az MTA ÖK elvégezte 2012/13-ban az erdőrezervátum egységes alapfelmérését (FAÁSZ, ÚJCS, ANÖV).

A **2014 decemberi rendkívüli ónos eső** a magterület északi kitétségszerű és magasabb részein kisebb mértékű bolygatást (jégtörést) okozott. Ennek mértékét a fekvő holtfa újrafelmérésével dokumentáltuk, amellyel együtt elvégeztük az újulati és cserjeszint újrafelmérését is. A 2016-os felmérés szerint az összes holtfa mennyisége 278 MVP átlagában **53 m3/ha**. Ebből a jégtörés átlagosan 12 m3/ha új holtfát hozott létre, amelynek szórása nagy és mintázata igen változatos.

2010-2011

A Valkói Erdészeti megépíti az erdőtömböt két részre elkülönítő vadkerítést (a vadlétszám szabályozása érdekében), ezen belül az újratervezett magterületet is magába foglaló vadkiizáró kerítést. A vad

kizárása fokozatosan történik (még 2015 januárjában is él benn vaddisznó és szarvas).

2009

A kezelési terv részeként elkészült a terület élőhelytérképe, korábban pedig egy részletes erdőtörténeti tanulmány. Az idősebb, természetes erdőtársulások (elsősorban a reliktum "gyertyán elegyes mezei juharos - tölgyes" és a "kislevelű hársas - tölgyes") védelme érdekében a DINPI - az erdőgazdálkodóval egyeztetve - javaslatot tett a minisztérium felé a magterület kibővítésére és a védőzóna kedvezőbb kialakítására.

1999

"Rontott, típusokba be nem sorolható, degradált, helyenként ligetes, másutt fiatalos erdőállományok a jellemzőek. A vadállomány rendkívül nagy (a Gödöllői-dombság erdőtömbje leginkább "vadaskertként" funkcionál), ezért felújulási folyamatok gyakorlatilag nincsenek."

Horváth és Bölöni (2002) Az ER-ok kutatásszemponitú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben

Válogatott fényképek (25/7)

A 2014 decemberi jégtörés eredménye sarangolt tűzifába rakva a Valkói Erdészetnél (erdőrezervátumon kívül)
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
2016
VALKOI_ERDESZET_NEM_ER_DSCN1341.JPG

Korábban rendszeresen visszarágott, majd regenerálódó mezei juhar fáska
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (MTA ÖK)
2016
RAGOTT_REGENERALODOTT_MJ_DSCN0693.JPG

Kotorék egy régi szekérút oldalában (MVP J-17)
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (MTA ÖK)
2016
J-17_kotorek_DSCN0975.JPG

Ligetes mezei juharos-tölgyes kora tavasszal a magterületen
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
Horváth Ferenc (MTA ÖK)
2016
ER-03-1_MEZEI_JUHAROS_DSCN1291.JPG

	<p>Nagy Istrázsa-hegy ER (MVP O-17) - öreg molyhos tölgy jégtöréskor leszakadt koronaágakkal Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum 2016 O-17_DSCN0712.JPG</p>
	<p>Nagy Istrázsa-hegy ER - az molyhos tölgyet itt nem érte jégtörés (MVP K-18) Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum Horváth Ferenc (MTA ÖK) 2016 K-18_MoT_DSCN0961.JPG</p>
	<p>Nagy Istrázsa-hegy ER lejtősztyepréttel mozaikoló molyhos tölgyes (MVP K-18) Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum Horváth Ferenc (MTA ÖK) 2016 K-18_DSCN0960.JPG</p>

Kéziratok, egyéb dokumentumok:

2019	Neumann Szilvia, Katona Krisztián és Horváth Ferenc (2019): Összefoglaló a 2018. október 12-i valkói vadgazda terepgyakorlatról. Kézirat, MTA ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót, 5 old.
2019	Szénási Valentin (2019): A Nagy Istrázsa-hegy újkori történetének kérdéseiről. Kézirat - emlékeztető, 2019.04.19, Vácrátót, 3 oldal
2019	Csépanyi Péter és Csór Attila (2019): A Nagy Istrázsa-hegy újkori történetének kérdéseiről. Kézirat - e-mail, 2019.05.05, Vácrátót, 4 oldal
2018	Horváth Ferenc, Bíró Attila, Csicsek Gábor, Demeter László, Lipka Borbála, Neumann Szilvia, Papp Mónika, Szabó Gábor, Szegleti Zsófia, Vigh Ákos és Zimmermann Zita (2018): A Nagy Istrázsa-hegy (03) Erdőrezervátum újulati és cserjeszint felmérése 2018, adatlapok. Kézirat, Vácrátót, ER Archívum (2018/D-001)
2017	Horváth Ferenc és Katona Krisztián (2017): Összefoglalás a 2017. október 13-i "Vadgazda terepgyakorlat" tanulságairól. Kézirat, MTA ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót, 7 old.
2016	Horváth Ferenc, Vida Alexandra, Bajomi Bálint (2016): A 2014 decemberi jégtörés mértékének becslése és értékelése erdőrezervátumokban és egy szakmai ismeretterjesztő kiadvány összeállítása; Jelentés; Kézirat, Vácrátót
2016	Horváth Ferenc, Gyarmati-Horváth Norbert, Judák Tamás, Mázsa Katalin, Szabó Gábor, Szegleti Zsófia, Vida Alexandra, Vigh Ákos és Zimmermann Zita (2016): A Nagy Istrázsa-hegy (03) Erdőrezervátum fekvő holtfa, valamint újulati-és cserjeszint felmérése 2016, adatlapok
2013	Horváth F, Mázsa K, Ádám R, Judák T, Szabó G, Zimmermann Z: A Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum, (ER-03) faállomány-szerkezet felmérés adatlapjai. Kézirat, Vácrátót, 2013. ER Archívum (2013/D-007/1,2).
2012	Mázsa Katalin (összeállította)(2012): Az Erdőrezervátum Program 2011-2012. évi feladatai, a Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátumban az alapfelmérési feladatok megkezdése, a program szakmai irányítása és koordinálása (Zárójelentés). Kézirat, Vácrátót
2012	Mázsa Katalin(összeállította) Az Erdőrezervátum Program 2011-2012. évi feladatai, a Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátumban az alapfelmérési feladatok megkezdése(részjelentés)

2012	Mázsa Katalin(összeállította) A Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum faállomány-szerkezeti felmérése, az Erdőrezervátum programhoz kapcsolódó koordinációs feladatok (zárójelentés).Kézirat ,Vácrátót.
2012	Horváth Ferenc, Mázsza Katalin, Szabó Gábor és Zimmermann Zita: A Nagy Istrázsa-hegy ER-03 ANÖV. felmérés adatlapjai.2012.június 13 és július 20 között.2012.ER Archívum:2012/D-008/1-2.Kézirat. Vácrátót.
2011	Horváth F., Bölöni J., Mázsza K. és Ádám R. (2011): A Nagy Istrázsa-hegy erdőrezervátum (ER-03) újulati- és cserjeszint felmérés adatlapjai és az ERDŐ+h+a+l+ó kitűzése 2011. november 2. és 11. között. Kézirat, Vácrátót. ER Archívum (2011/D-001)
2009	Csáky Péter: A Nagy Istrázsa-hegy hosszú távú fenntartási terve; Javaslat a magterület és védőzóna megváltoztatására; Felterjesztés Haraszthy László, természetvédelmi szakállamtitkár felé; Kézirat, Vácrátót 2009
2008	Czövek Erzsébet (2008): A Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum (ER-03) területén végzett eseménykövetés eredményei, összefoglalás, 2008 nyár; Kézirat, Vecsés
2007	Czövek E. (2007): A Gödöllő, Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum természetességi vizsgálata. Kézirat, Gödöllő
2003	Biró M. (2003): A Gödöllői-dombvidék Tájvédelmi Körzet erdő- és tájhasználat-története a 18. századtól napjainkig [kutatási jelentés]. Kézirat, Vácrátót
2002	Reketye Táj- és Természetkutató Egyesület (2002): Melegkedvelő tölgyes (Corno-Quercetum pubescentis-petraeae Jakucs et Zólyomi 1928) monitorozása a Gödöllői Dombvidék TK területén (V. projekt) -Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer. Kézirat, Budapest
2000	Csáky P. (2000): Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum (03) Hosszútávú Fenntartási Terve. Kézirat, Gödöllő
1999	Borhidi A. [szerk.] (1999): Az Erdőrezervátum-kutatási program, 1998 zárójelentése. Kézirat, Vácrátót
1998	Molnár Zs. (1998): Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum (03) - Erdőrezervátumok 1998. évi szemlézése. Kézirat, Vácrátót
1994	FM Erdőrendezési Szolgálat (1994): Nagy Istrázsa-hegy (03) - Erdőrezervátum terület és faállomány adatok. Kézirat, Budapest

Válogatott térképek (8/7)

	<p>Fekete Gábor vegetációtérképe a magterületről Biró Marianna feldolgozásában Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum 2016 ER-03-2_vegetacioterkep.jpg</p>
	<p>Hajtáscsúcs rágottság az újulati és cserjeszintben vadkizárás előtt és után Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum Horváth Ferenc (MTA ÖK) 2016 ER-03-4b_RAGOTTSAG.PNG</p>
	<p>Nagy Istrázsa-hegy ER - felmért összes fekvő holtfa 2016-ban Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum Horváth Ferenc (MTA ÖK) 2016 ER-03_Nagy-Istrazsa_2016_fhf.jpg</p>

Nagy Istrázsa-hegy ER és környéke, NÉBIH EI - Google űrfelvétel
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
NÉBIH EI - Google
2012
orto_3v.jpg

Nagy Istrázsa-hegy ER és környéke, NÉBIH EI Erdőtérkép - Google TOPO
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
NÉBIH EI - Google
2012
topo_3v.jpg

Nagy Istrázsa-hegy ER hatályos és új (javasolt) magterület, védőzóna és kerítés, 2016
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
2016
ER-03-3_urfototerkep_regi_es_uj_terulet_keritessel.jpg

Nagy Istrázsa-hegy ER, SPOT4 - FÖMI űrfotótérkép
Nagy Istrázsa-hegy Erdőrezervátum
FÖMI (Eurimage)
1998
er03_30.JPG